

36.1 ร้อยละการคัดกรองพยาธิใบไม้ตับด้วยอุจจาระ(Kato method)/ปัสสาวะ

ในประชาชน 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 90) 803005

<p>คำนิยาม</p>	<p>การดำเนินงานของอำเภอจัดการสุขภาพในการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดี หมายถึง อำเภอที่มีการดำเนินงานตามเกณฑ์เพื่อการแก้ไขปัญหาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี เพิ่มความครอบคลุมในพื้นที่ดำเนินการปี 2560-2562 ดังนี้</p> <p>1) มีการคัดกรองพยาธิใบไม้ตับด้วยอุจจาระ(Kato method)/ปัสสาวะในประชาชน 15 ปีขึ้นไปโดยต้องผ่านการคัดกรองด้วยจิวว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงพยาธิใบไม้ตับ ประชาชนที่ติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับ ได้รับการรักษาและติดตามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทุกราย</p> <p>2) มีการคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี ในประชาชนอายุ 40 ปีขึ้นไป ด้วยวิธีอัลตราซาวด์ หากสงสัยมะเร็งท่อน้ำดี ดำเนินการส่งต่อเพื่อการรักษา ตรวจ CT หรือ MRI ต่อไป โดยจะต้องตรวจอัลตราซาวด์โดยมีข้อใดข้อหนึ่งใน 4 ข้อนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.เป็นบุคคลที่เกิดและเติบโตที่อีสาน 2.เป็นผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป 3.เป็นผู้ที่เคยบริโภคเนื้อปลาเกล็ดขาวในวงศ์ปลาตะเพียนแบบสุกๆดิบๆ 4.เคยได้รับการถ่ายพยาธิใบไม้ตับ praziquantel <p>3) มีการจัดการเรียนการสอนความรู้ด้านการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในเยาวชนคนรุ่นใหม่ สร้างพฤติกรรมกินปลาน้ำจืดสุกด้วยความร้อน สร้างนวัตกรรมอาหารปลอดภัยจากพยาธิในพื้นที่ กระบวนการจัดการความรู้ การจัดการสิ่งแวดล้อม</p> <p>4) มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและสิ่งปฏิกูลด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม/ข้อตกลงของชุมชน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนนำในการสนับสนุน</p> <p>5) มีการสื่อสารสาธารณะและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการควบคุมป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในพื้นที่ดำเนินงาน</p> <p>สูตรคำนวณ $= (A/B) \times 100$ A = จำนวนตำบลที่ดำเนินงานคัดกรองโรคพยาธิใบไม้ตับผ่านเกณฑ์ที่กำหนด B = ค่าเป้าหมาย</p>				
<p>ปีงบประมาณ 61</p>	<p>ปีงบประมาณ 62</p>	<p>ปีงบประมาณ 63</p>	<p>ปีงบประมาณ 64</p>	<p>ปีงบประมาณ 6</p>	
<p>≥ 80%</p>	<p>≥ 80%</p>	<p>≥ 80%</p>	<p>≥ 80%</p>	<p>≥ 80%</p>	<p>≥ 80%</p>
<p>เกณฑ์เป้าหมาย</p>					
<p>วัตถุประสงค์</p>	<p>1) เพื่อลดอัตราการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับในพื้นที่เสี่ยง 7 อำเภอ</p> <p>2) เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรต่างๆในการแก้ไขปัญหาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีให้มีประสิทธิภาพในพื้นที่เสี่ยง</p>				

<p>ประชากรกลุ่มเป้าหมาย</p>	<p>พื้นที่ดำเนินการปี 2563 ประชาชนพื้นที่เป้าหมาย 20 ตำบลใน 7อำเภอ ตรวจคัดกรองพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี กลุ่มที่1 ตำบลที่มีอัตราการติดเชื้อมากกว่าร้อยละ 5 ดำเนินการคัดกรองประชาชนในหมู่บ้านที่ยังไม่เคยตรวจอุจจาระหาพยาธิภายใน 5 ปี ตำบลอย่างน้อย 920 รายและตรวจอัลตราซาวด์ ตำบลอย่างน้อย 120 ราย จำนวน 7 ตำบล (นาจิก นายม เหล่าพรวน คิมใหญ่ กุดปลาตุก หนองข่า ไร่สีสุก) กลุ่มที่ 2 ตำบลที่มีอัตราการติดเชื้อน้อยกว่าร้อยละ 5 ดำเนินการคัดกรองประชาชนในหมู่บ้านที่ยังไม่เคยตรวจอุจจาระหาพยาธิภายใน 5 ปี ตำบลอย่างน้อย 120 ราย และตรวจอัลตราซาวด์ ตำบลอย่างน้อย 120 ราย จำนวน 13 ตำบล(ไก่คำ โคกสาร ชานูมาน โคนก่ง ปาก่อ ห้วย ลือ ไม้กลอน นาเวียง เค็งใหญ่ หัวตะพาน ดงบัง ไร่ซี)</p> <p><u>หมายเหตุ</u> ในกรณีที่มีจำนวนประชากรพื้นที่เป้าหมาย 20 ตำบลน้อยกว่า 920 รายและ 120 รายให้ดำเนินการเพิ่มในหมู่บ้านใกล้เคียง</p>				
<p>วิธีการจัดเก็บข้อมูล</p>	<p>1.รายงานผลการดำเนินงานผ่านระบบรายงานของกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดและเก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลในโปรแกรม Isan-Cohort</p> <p>2.รวบรวมเอกสาร หลักฐาน แนวทางการดำเนินงานจากตำบลเป้าหมาย</p>				
<p>แหล่งข้อมูล</p>	<p>1.จากการดำเนินงานของตำบลเป้าหมาย ใช้ข้อมูลจาก...สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด</p> <p>2 ระบบรายงานบนฐานข้อมูล Isan-cohort คือโปรแกรมฐานข้อมูลผลการดำเนินงานตามโครงการ (https://colud.casap.in.th)</p>				
<p>รายการข้อมูล 1</p>	<p>A = กิจกรรมสำคัญตามเกณฑ์/วิธีการประเมินผล (ข้อ1.1-ข้อ 1.7)</p>				
<p>สูตรคำนวณตัวชี้วัด</p>	<p>สูตรคำนวณ = $A / B \times 100$</p>				
<p>ระยะเวลาการประเมินผล</p>	<p>ติดตามผลงานรอบ 6 เดือน 12 เดือน</p>				
<p>เกณฑ์การประเมิน:</p> <p>ปี 2563:</p>	<p>รอบ 3 เดือน</p> <p>5%</p>	<p>รอบ 6 เดือน</p> <p>40%</p>	<p>รอบ 9 เดือน</p> <p>80%</p>	<p>รอบ 12 เดือน</p> <p>100%</p>	
<p>เกณฑ์/วิธีการประเมินผล</p>	<p>จากความสำเร็จของอำเภอในการดำเนินงาน 100 คะแนน รอบ 6 เดือน และรอบ 12 เดือน โดยมีการดำเนินงานครบทั้ง 5 มาตรการ มีผลการดำเนินงานตามกิจกรรมสำคัญเพื่อการแก้ไขปัญหาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ดังนี้</p> <p>การประเมินผล รอบ 6 เดือน 100 คะแนน (x จำนวนตำบล)</p> <p>มาตรการที่ 2 การควบคุมป้องกัน</p> <p>1.1 มีการคัดกรองพยาธิใบไม้ตับด้วยอุจจาระ(Kato method)/ปัสสาวะในประชาชน 15 ปีขึ้นไป ตำบลอย่างน้อย 920 ราย (xจำนวนตำบล) โดยต้องผ่านการคัดกรองด้วยวาจาว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงพยาธิใบไม้ตับ ประชาชนที่ติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับ ได้รับการรักษา และติดตามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทุกรายผ่านระบบรายงานบนฐานข้อมูล Isan Cohort (หน้าหลัก 1)</p> <p>โดยต้องดำเนินการ ดังนี้ - สมัครสมาชิก Isan Cohort เพื่อเข้าใช้งานโปรแกรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - อัปโหลดฐานข้อมูลประชากร เพื่อลงทะเบียนกลุ่มเสี่ยง - ตรวจอุจจาระหาพยาธิใบไม้ตับ 				

- บันทึกข้อมูลใน Isan Cohort ตามขั้นตอนการบันทึกข้อมูลโครงการ CASCAP (คู่มือการใช้งานสามารถ Download ได้ใน <https://colud.cascap.in.th>)

ตัวตั้ง(A) = จำนวนที่ตรวจอุจจาระ(กีร้าย)

ตัวหาร(B) = 920 ราย (xจำนวนตำบล)

1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน	4 คะแนน	5 คะแนน
10-20%	20-30%	30-40%	40-50%	≥50%

มาตรการที่ 3 การรักษาพยาบาล

1.2 มีการคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี ในประชาชนอายุ 40 ปีขึ้นไป ด้วยวิธีอัลตราซาวด์ ตำบลละอย่างน้อย 120 ราย (xจำนวนตำบล) หากสงสัยมะเร็งท่อน้ำดี ดำเนินการส่งต่อเพื่อการรักษา ตรวจ CT หรือ MRI ต่อไป ผ่านระบบรายงานบนฐานข้อมูล Isan Cohort (หน้าหลัก 1)

โดยจะต้องตรวจอัลตราซาวด์ ในกลุ่มประชาชนที่ 1.เคยตรวจพบพยาธิใบไม้ตับ 2. ตรวจพบผิดปกติ PDF3 3. ตรวจพบผิดปกติ PDF2 และ 4. มีข้อใดข้อหนึ่งใน 4 ข้อนี้

- 1.เป็นบุคคลที่เกิดและเติบโตที่อีสาน
- 2.เป็นผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป
- 3.เป็นผู้ที่เคยบริโภคเนื้อปลาเกล็ดขาวในวงศ์ปลาตะเพียนแบบสุกๆดิบๆ
- 4.เคยได้รับการถ่ายพยาธิใบไม้ตับ praziquantel

ตัวตั้ง(A) = จำนวนที่ตรวจอัลตราซาวด์(กีร้าย)

ตัวหาร(B) = 200 ราย (xจำนวนตำบล)

1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน	4 คะแนน	5 คะแนน
10-20%	20-30%	30-40%	40-50%	≥50%

สรุปผลการให้คะแนนรอบ 6 เดือน ข้อ 1.1 และ 1.2

1คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน	4 คะแนน	5 คะแนน
10-20%	20-30%	30-40%	40-50%	≥50%

การประเมินผล รอบ 12 เดือน 100 คะแนน (x จำนวนตำบล)

มาตรการที่ 2 การควบคุมป้องกัน

1.1 มีการคัดกรองพยาธิใบไม้ตับด้วยอุจจาระ(Kato method)/ปัสสาวะในประชาชน 15 ปีขึ้นไป (หน้าหลัก 0.8)

1คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน	4 คะแนน	5 คะแนน
50-60%	60-70%	70-80%	80-90%	≥90%

เอกสารสนับสนุน :

- คู่มือแนวทางการดำเนินงานโครงการกำจัดพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จขึ้นครองราชย์ครบ 70 ปีใน

